

ütles meile woolawa filmapisaratega: „Mitmeid sur-
rejjaid, nende hulgas ka niisugusid, kes oma suure
wagaduse pärast tutawad olid, olen ma oma am-
meti kohuse järel palwe ja püha õhtusööma annetega
siit ilmast saatnud; aga ial weel ei näinud mina
üht nii südantmurdliku ja ühtlase suurekombeliku
riisti-usu wõitu surma üle.“ Üks teine neist Keisri
surma juures olijatest lisas peale: „Kui võimalik
oleks olnud, mõne tunni eest üht inimest Tema
kambriisse wia, kes ial Jumala ja tema ettewaatuse
peale ei olnud uskund, ka se oleks kui kristlane seal
äräläinud.“

Meie ei taha ommetegi seisma jääda nende ees-
käikide ja sündind asjade juures üksi, kelles Keiser
Nikolai hinge ettewõtmiste ja liikumise põhjuse puhtus
Tema elu wiimastes päawades ja tundides nii sel-
gest ennast peegeldas. Weel troostirikam on meile
teadaw, meie lugejatele aga ja kõigile isamaa liikme-
delle näidata, kuida Tema sees sesugused tundmused,
sesugune hinge puhtus igal aeal nisamasugused olid
olnud. Sellele tõtenduseks saago siin lähidelt mõnda
Tema wiimsest seadusest kuulatud, kellest ülemal
nimetasime.

Se wiimne seadus on hakatusest kunni otsani
weel 1844^{mal} aastal Keisri oma käega kirjutatud ja
4^{mal} Mai kuul, taewaminemise päawal, kuida Tema
ise kirja lõpetusel, oma allakirjutuse al tähendab.
Ühtlase on seal tähendatud, et Tema, ehk se kül

wiimse seaduse eeskiri (Concept) on, siiski „palub“
kõik selle paberi sõnade järele täita, kui Tema mite
enam ei peaks jõudma ühte puhtakirja walmistada.
Seda wiimist seadust lugedes, jääme kahewahete, mis
erim neis igas sõnas awoldatud, ehk paremine üteli-
tud hingawates tundmustes tuleb imestada: kas
suguisa kõigisse ühlikudesse abikaasa ja laste põlwe
siseminewad õrna eesmurekandmist, ehk leegitsewa
armastust isa-maa ja selle auu peale, ehk wiimaks
kristliku alandust ja kõrgust.

Peale seda kui Keiser oma „wiimised soowimised“
kristlikul kombel „Jsa, poea ja püha waimu nimel“
alustanud, ütles Ta pikemalt:

„Sel 21^{mal} Juunil 1831 aastal kirjutasin mina,
„Koolera tõbe hakatusel, kiirelt minu wiimised soo-
wimised. Ommetegi ei ole mite üksnes helde Ju-
mala meele pärast olnud, kõiki Meie selle aeast
sugurõõsa elusse jätta, waid on Tema õnnistuse
läbi weel rohke pealekaswamine tulnud. Need õn-
nelikud juhtumised tohtwad osalitsi muudmisi minu
algmistes kinnitustes, mispärast tarwilikuks arwan,
järeltulewas minu wiimised soowimised ülespanna.“

Wiimse seaduste I. tük on täielikul seespeetusel
Selle pärast, kes kõige nüüd Jumalast hingawa Keisri
elu aeal Tema südames esimest paika kinnipidas,
riigivalitseja kohusetruuse kõrwas Wenemaa wasta.
Pärast seda kui Tema kõiki liikumata, Keiserina
Aleksandra Weodorowna pärisoma nimetand,